

תורת החכמים

עיר	כניסה	יציאה	ר"ת
י-ם	17:28	18:19	19:01
ת"א	17:25	18:17	18:58
חיפה	17:26	18:18	18:59
ב"ש	17:27	18:19	19:00

גיליון שבועי להנחלת תורת רבותינו חכמי ספרד זיע"א

יוצא לאור על ידי מכון חכמי ספרד רח"ה הרב צבאן 9 נתיבות טל 077-5535280 | פקס 077-5535281 | מייל toratsfarad@gmail.com

פרשת ויקהל פקודי שבעה שבועות
גיליון 117

בטעם איסור עשיית המשכן בשבת

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמור אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם: ששת ימים תעשה מלאכה ובימי השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתות לה' כל העשה בו מלאכה יומת (ה, א-ג)

יש לדקדק במה שאמר 'אלה הדברים אשר צוה ה'' שלכאורה הוא מיותר שהרי פשוט הוא שכל מה שמושה רבנו ואומר הוא מפי ה' ולא בדא מליבו שום דבר, ובכל התורה לא כתוב שאמר להם אלה הדברים אשר צוה ה'? גם מה שאמר 'לעשות אתם' לכאורה הוא שפת יתר שהרי פשוט הוא שמטרת הציווי הוא בשביל שיעשו?

עוד קשה במה שאמר 'ששתי ימים תעשה מלאכה' וכי יש חובה לעשות מלאכה בששת ימי החול והלא אין החיוב אלא לשבות בשבת?

עוד קשה במה שאמר 'תעשה מלאכה' שמשמע שנעשית מאלה ולא אמר 'תעשה' שמשמעו שאדם עושה את המלאכה? עוד קשה מה בא לרבות באומרו 'כל העשה בו מלאכה יומת'?

ומבארים הגאון רבי יאשיהו פינטו (ראה אודותיו במדור הסמוך) בספרו **כסף נבחר** והגאון **רבי חיים אבולעפיה** בספרו **יוסף לקח** בהקדים מה שלימדונו חז"ל שמלאכת המשכן לא נעשתה בכח וחיל בני אדם כי אם ברוחו יתברך, והיינו שהבונים את המשכן התחילו במלאכתם וה' השלים את המלאכה, וכן דרשו במדרש תנחומא (שמיני ח) במה שנאמר 'מקשה תעשה הקנורה' (שמות כה, לא) שהמנורה נעשית מאלה, וכמו שדרשו (שיר השירים רבה א, ה) בעניין בניית בית המקדש הראשון על הפסוק (מלכים א, י) 'והבית יהפנתו אֶן שְׁלֹמֹה מִסַּע בְּנָהוּ', שהאבן כשהיא שלמה היתה נוסעת מעצמה ויושבת על שורת האבנים.

והגאון רבי שלמה סלימאן פרץ בספרו **כחמת שלמה** מביא ראיה לזה שמלאכת המשכן הושלמה על ידי הקב"ה ממה שנאמר בפרשת פקודי (ל, טז) 'וַיִּתֶּן לָךְ לְעֵבֶדְךָ מִשְׁכָּן אֶהְיֶה לָּךְ וְנִעְשֶׂה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת מֹשֶׁה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִעְשֶׂה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִעְשֶׂה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִעְשֶׂה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'.

ומיישב שעיקר עבודת המשכן עשו ישראל בסיועו של הקב"ה, שישאל התחילו כל מלאכה ממלאכות המשכן והקב"ה סיים את המלאכה, ולכן נחשב כאילו לא עשו ישראל דבר, אלא נקראת עבודת המשכן על שמו של הקב"ה, ולכן נאמר 'נִעְשֶׂה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל'.

שְׁרָאֵל" כלומר שכלתה מאלה, ובכל זאת מכיון שהם התחילו כל מלאכה ממלאכת המשכן, לכן החשיב להם הקב"ה כאילו שהם עשו את המשכן לבדם וייחסו על שמו ולכן אמר אח"כ 'נִעְשֶׂה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל', וכפל לומר 'כֵּן עָשׂוּ' להורות שייקבלו על כך את שכרם מושלם כאילו לא נסתיעו כלל על ידי הקב"ה, למרות שמלאכת המשכן באמת נגמרה על ידי הקב"ה.

ומעתה ע"פ האמור מבארים הר"א פינטו והגר"ח אבולעפיה שהיינו סבורים לומר שיהיה מותר בשבת לעסוק במלאכת המשכן מכיון שכשמתחיל אדם את המלאכה והיא מסתיימת מאלה אין זה נקרא שהוא עשה את המלאכה, לכן אמר 'אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אתם' שאין כוונת משה לומר שמה שהוא אומר זהו שצוהו ה' לומר, שהרי כן הוא בכל התורה ולא רק במלאכת המשכן, אלא כוונתו שאע"פ שהמלאכות נעשים מאלהם בכל זאת נאמר בציווי ה' לשון עשייה וכמו שנאמר (כה, כג) 'וְעָשִׂיתָ שְׁלֶחֶן' וכן (כה, לא) 'וְעָשִׂיתָ מִנְרֵת זָהָב טְהוֹר', והוא מכיון שהמלאכה נחשבת על אותו שהחל בעשייתה אע"פ שהיא נגמרת מאלה ולכן למרות ש"ששתי ימים תעשה מלאכה" דהיינו שהיא נעשית ונשלמת מעצמה בכל זאת **"ויביום השביעי יהיה לכם קדש"** מכיון שנחשבת שהיא עשייה שלכם וכנזכר.

וסיבה נוספת לזה שאסור לעשות את מלאכת המשכן בשבת למרות שנעשית מאלה, היא משום שה' הוא המשלים את המלאכה, ואין רצונו יתברך להשלים את המלאכה בשבת, ולכן אמר 'יהיה לכם קדש' מצד האיסור של ישראל לעשות את המשכן שנחשב שהם עושים, וגם 'ששבתות שבתות לה' דהיינו שאסור לעסוק במלאכת המשכן בשבת גם מצד זה שהמלאכה נשלמת בידי ה' והוא אינו רוצה לעשות מלאכה כיון שגם לו הוא שבת שבתון.

ולכן אמר 'כל העשה בו מלאכה יומת' שבא לרבות ולומר שאפילו במלאכת המשכן שאין האדם עושה לבדו את המלאכה אלא רק מתחיל אותה וה' משלים את המלאכה, אין אומרים שיפטר בזה מצד שנים שעשאוה שהיה הוא שפטורים (שבת א) אלא חייב כאילו עשאה לבדו.

תולדותיהם של חכמים

הגאון רבי יאשיהו פינטו זצ"ל

נפטר כ"ג אדר ת"ח

ספר כסף מוזקק, דפוס ונציה שפ"ח

רבי יאשיהו פינטו נולד בדמשק בערך בשנת שכ"ה, ומגיל צעיר נודע בכוח עיונו ובהתמדתו המרובה עד שרבו המובהק רבי יעקב אבולעפיה סמכו להוראה בגיל צעיר, והיה מוכנה 'הרב המוסמך'. בהיותו בן ארבעים ביקש להדפיס את ספרו 'כסף נבחר' דרושים על התורה, ולצורך כך הלווה סכום גדול לאדם שירכוש מכוונת דפוס ויביאם לדמשק. למרות זאת, לא מצאה איכות ההדפסה חן בעיניו ולפיכך העביר את ההדפסה לונציה.

בהמשך הדפיס שם גם את 'כסף מוזקק' דרושים על התורה, וביאוריו על עין יעקב שקראם בשם 'מאור עינים', ואך התפרסמו יותר בשם 'ביאור הר"ף' על עין יעקב. מלבד חוברת גם את כסף צרוף על משלי, כסף נמאס על איכה וקבוצת כסף דינים והלכות. חתנו היה רבי שמואל ויטאל, בנו של המהרח"ו.

הילולא דצדיקיא

יום שבת כג באדר

רבי יאשיהו פינטו, דמשק, מח"ס כסף נבחר מספר דרושים ע"ה"ת. ביאור הר"ף על עין יעקב ועוד... ת"ח
רבי מנחם סידרי, פאס (מקסיקו) רבו של רבי יהודה פינטו עטר חיבר הערות ע"ה"ת ועל הש"ע... ת"א
רבי דוד טייאר, ד"ר בטרופול, סביריה, ושם מנ"כ אמר עליו שירע על פה ד' הלך טושילע... תק"ג
רבי אברהם עבאדי, חאלב (מרוקו) סביריה, שם מנ"כ... תר"ט
רבי יעקב רוקח, טריפול (לב) מח"ס קול יעקב ע"ה"ת ועוד ספרים רבים, נכד נכדו של המעשה רוקח... תרנ"א
רבי דוד צאלת, ראש ישיבה במדרש תלמוד תורה בבגדד, מח"ס קרנות צדיק... תר"ס
רבי ישעיה חזאר, ג'רבא, מח"ס הששועים ע"ה"ת ועוד חיבור על הוזהר שלא נדפס... תשכ"ג
רבי נסים הכהן רבין, בוסרה, ירושלים, בירות (מרוקו) חתן הראש"ל רבי נתן מנ"כ... תשל"ח

יום ראשון כד באדר

רבי חיים אלגאז, קושטא מח"ס תביתו משפט על רבינו יוחנן, תלמיד המב"ט... ת'
רבי אליעזר רחמים יודי הלוי, חאלב יו-ם שם מנ"כ מח"ר ישיבת בית אל מח"ס מנחת אליעזר על עין חיים... תרצ"ד

יום שני כה באדר

רבי חיים אבולעפיה, ירושלים אימיר (מרוקו) מח"ס שולחן נשמת חיים... תקל"ה
רבי חיים ישעיה חזאר, ג'רבא מח"ס תפילות ארשת החיים ותחנון על החו"ץ דבש... תשכ"ג
רבי יעקב אבאדי, נבא חאקי, ארשת (מרוקו) דבש של מילה... תשל"ב
רבי שלמן חוגי עבדי, ראש ישיבת תומכי תורה בבגדד, ראב"ד בירושלים... תשל"ג

יום שליש כז באדר

רבי שמואל ארקוולטי, רבה של פאדובה (איטליה) מח"ס דגל אהבה ומעין גנים, שירים ע"ד המוסר... ש"ע
רבי יחיאל בדה, חתן הראש"ל רבי יצחק קובו... תר"ח
רבי יחזקאל מנצי, אימיר (מרוקו) חיפה, מח"ס ולבש הבתן ע"ה"ת... תרנ"א
רבי חיים יצחק אבולעפיה, ירושלים, מח"ס תפילות ארשת החיים ותחנון על החו"ץ דבש... תרס"ד
רבי משה מאיר מנשווי, גרוזיה, מח"ר ישיבת בית אל בירושלים... תשל"ו
רבי שלמה סלימאן פרץ רבה של אדאס (מרוקו) סביריה (שם מנ"כ) מח"ס חכמת שלמה ע"ה"ת... תשל"ו
רבי צבידע עששו, ג'רבא, באר שבע שם מנ"כ, מח"ס עין החיים ע"ה"ת, דרושה דורש טוב לעמו ועוד... תשמ"ה

יום רביעי כח באדר

רבי יהודה אריה די מודינא, ונציה (איטליה) בלחם יהודה, תוספת על עין יעקב... ת"ח
רבי יצחק אבובת השלישי (זה מסוקס) קשטרו (מרוקו), רבה של אסטראדס... ת"ג
רבי יפאל שלמה בורלא, ג'ולניק (רוסיה), הראש"ל בירושלים, מח"ס טג מקושר... תקל"ג
רבי שלמה ב"ד חיים אבאדי, אב"ד בקוסטא (ספרד) ושם מנ"כ כספר ארשת חיים... תקל"ד
רבי יפאל חיים מרדכי סורגתה, ראב"ד ירושלים וממחברי הספר מי שנים על הסוד (היה גם רבי ביסין בן).... תקנ"ט
רבי יודא טויל מעלי הבתן, ראב"ד חאלב, מח"ס ש"ת עט סופר... תר"ט
רבי אליעזר נסים ששון נגור, חכם חאשי בבגדד, מח"ס גדולות אלישע... תרס"ה
רבי אליהו ב"ד שאול דוויק הבתן, חאלב, י-ם ראש ישיבת רחובות הנער... תרס"ט
רבי נסים בנימין אוחנה, אב"ד קהיר (מרוקו) ורבה של חיפה... תשל"ב
רבי חיים סניוואן, סנוואן (מרוקו), יהוד, מח"ס מקום מקדש ונעדרת תמורת ע"ה"ת... תשל"ט

יום חמישי כט באדר

רבי אברהם פימינטי ארבל קהילת הספרדים בהמבורג מח"ס מנחת כהן... תנ"ו
רבי צמח הכהן, ג'רבא מח"ס תורות הישן על הש"ס ו'לקיים, חולת אהבה ע"ה"ת ועוד... תקנ"ג
רבי שמואל ב"ד יצחק אבן דון, פאס (מרוקו) מח"ס דרושים דשנת בשמן ועוד... תשכ"ב
רבי מאיר וקנין, סביריה, מח"ס ש"ת ויאמר מאיר... תשל"ה

יום שישי כט באדר

רבי יעקב חרדי, דמשק... תרמ"ח
רבי דוד פראט, ליוורנו (איטליה), רב באבלסנורדיה ורומא, מח"ס תפילה לרוד... תשל"ג
רבי יהודה לאון כלפון, טיטאן... תשכ"ו
רבי מאיר וקנין, סביריה, מח"ס ש"ת ויאמר מאיר... תשל"ה

לדעת חכמה ומוסר

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כָּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה יוֹמָת (לה.ב.)
 דקדקו המפרשים למה כתיב תעשה מלאכה, דמשמע מעצומה, ונראה להוסיף בזה על פי מה שכתבו המקובלים שלפי הכנתו של האדם בששת הימים, כך יזכה לגדר נשמה יתירה, ורוב הידות תלוי בביטחון בה' ואינו להוט אחרי בצע כסף והמומן ואינו מאבד שום תפילה ותלמוד תורה ועושה צדקה ונוהר מאונאת חבריו ומגול רמאות וכדומה.
 והוא אומר "שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה", מאלה נעשית רק בהשתדלות מווסטת ויבטח בה' ברוך הוא שיגמור בעדו, ואז "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ", שיזכה לנשמה יתירה, ומקדושת שבת נמשך עליו שבטון, רוצה לומר לששת ימי החול להתקדש ולהיטהר. אבל "כָּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה", שחושב שכל המלאכה תלויה בו בעצמו וחושב בדעתו 'כחי ועוצם ידי', רמאות וגול וכיוצא בזה, בודאי "יוֹמָת" שהרבה פשע.

ויאמר אברהם לרבי אברהם פטאל, חלבא (סוריה), ירושלים, חותן מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל

מעשי חכמים

הגאון המקובל רבי אליהו דוויק הכהן זצ"ל

וימא דנשמתא כ"ז אדר תש"ט

מתהלך לו הצדיק רבי שלמאן מוצפי בסמטאותיה הצרים של העיר העתיקה בירושלים וראשו אפוף מחשבות. זה עתה הגיע למבוכה קשה בכתבי רבינו האר"י, סוגיה שלמה ערוכה לפניו והקושיא עומדת בעינה, אין פתרון. הציע את ספיקו לפני חכמי העיר העתיקה, ואיש לא יודע להסביר את התמיהה העצומה. הזמן קצר, עליו לשוב לביתו שבבגדד בהקדם, אך כיצד יוכל לעזוב את ירושלים עם קושיא מנקרת?

גדול חכמי המקובלים בירושלים היה באותה עת רבי שאול דוויק הכהן, ראש ישיבת 'רחובות הנהר' והמכונה 'השד"ה'. רבי שלמאן הכיר את כוחו עוד מביקורים קודמים. נהג להיכנס אליו עם שאלות בספר עץ חיים, ולמרות שרבי שאול סומא היה בעיניו, ידע לפתוח את הספר ולדפדף למקום הנכון ואף להצביע על השורה המדויקת, עם תשובות מקיפות ובהירות.

[זקני ירושלים סיפרו שלפני הסתלקות השד"ה, הציע לחכם שלמאן לשבת בצלו חודשים אחדים, והבטיח שבסופו של דבר יצא מלפניו בדרגת 'מעייין רשום בחכמת הסוד', אך לחכם שלמאן אצה הדרך, מוכרח לשוב לביתו, אולי בפעם הבאה כשיבוא הנה, אך הפעם הבאה לא הגיעה והשד"ה הספיק להסתלק לבית עולמו לפני שחכם שלמאן יקבל ממנו את החכמה המקיפה].

אף כעת, כיוון רגליו לשכונת הבוכרים, שם ישב השד"ה בבית הכנסת 'יששכרוף בבין' סמוך לחיבה ועסק בתורה. באימה עמד לפניו וסידר את הקושיא העצומה, מערכה כנגד מערכה. הרהר רבי שאול ממושכות וביקש לעיין עוד, יבוא נא מחר ויחפש מענה עבורו.

כשיצא חכם שלמאן מבית הכנסת, ראה את רבי אליהו דוויק, בנו של השד"ה יושב ועוסק בתורה סמוך לפתח, ופניו כלפי אביו. "שמעתי שאבא לא ידע מה להשיב לך", פנה רבי אליהו לרבי שלמאן, "אבל לדעתי אם תעיין בספר 'שפת אמת' של רבי אליהו משען, רבו של אבא, תראה שם הקדמה פלונית שלפי המבואר שם אפשר לתרץ את קושייתך באופן אחר!".

התבונן רבי שלמאן ונדהם מהגאונות שגילה בפתע פתאום, צדיק צנוע שאיש לא הכיר את מעלתו.

"למה לא ישב כבודו סמוך לאביו, ביחד יחישו את הגאולה?" שאל חכם שלמאן נרגש.

ותשובתו של רבי אליהו הפתיעה לא פחות מהתירוץ שגילה: "חוששני שאם אלמד עם אבא, יתעורר בינינו ויכוח ואולי תהיה מעט קפידא מתוך ריתחא דאורייתא. מוטב אשב בריחוק מקום ואעקוב אחר לימודו של אבי, ואל הקודש לא אגש..."

רבי אליהו היה בנו יחידו של השד"ה, ואמר עליו שהיה בקי בכוננות התפילה בעל פה. לאחר הסתלקות אביו עמד שנים רבות בראש ישיבת המקובלים רחובות הנהר. בזמן פטירתו שררה מתיחות רבה בירושלים, והוא נטמן בבית העלמין בגבעת רם (שיח באדר).

מאצרותיהם של חכמי התורה

וַיָּבֹאוּ הַאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׂים כָּל יָדִיב לֵב הַבְּיָאוּ חַח וְנָגַם וְטַבְעַת וְכוּמָן כָּל כְּלֵי הָהָב (לה.כב.)
 פירש"י "עם הנשים וסכומים להם", וצריך להבין מה הצורך להשימיענו שהנשים באו יחד עם הנשים? והנה מובא בגמ' (ב"ק קיט.) "ת"ר: לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל, אבל לא יינות ושמינים וסלתות" ופירש"י שהטעם שאין לוקחין מהם יינות ושמינים, הוא משום שדרים אלו דרך הבעל למכורם בעצמו, ואינו ממנה את אשתו שתמכרם, וחוששים שמא גזל הוא בידה, לכן לא לוקחים מהן יינות ושמינים וסלתות.

ובזה יובן, שמאחר והנשים הביאו את תכשיטיהן, היה מקום לומר לא לקבל מהם שיש לחוש שניתנות אינה מודעת בעליה וגזל הוא בידו, לכן הודיעה התורה שהנשים באו יחד עם בעליהן, ומאחר ולא מיחו הבעלים בנשותיהם כמוילא אין מקום לחוש לגזל.

ברכת אליהו, לרבי אליהו דוויק הכהן, האלפ. ים, וימא דנשמתא כ"ז אדר תש"ט

אֵלֶּה פְּקוּדֵי הַמִּשְׁפָּחָה וְהַיְהוּדִים אֲשֶׁר פָּשַׁד עַל פִּי מִשְׁפָּחָה (לה.סא)

יש להבין, מה ראה הכתוב להזכיר שהמשכן 'פוקד על פי משה', והלא דבר זה התפרש כבר בפרשיות הקודמות? והנה המדרש (שמו"ד ג.) מבאר שהטעם שנאמר בפסוק פעמיים משכן, משום שהמשכן פעמיים, דהיינו שהקב"ה משכן פעמיים את ביהמ"ק ע"י שהחריבו וזאת בשביל שלא יהרגו הנפשות בעוונותיהם.

עוד כתבו המפרשים שהטעם שנחרא בית המקדש פעמיים הוא משום שנבנה ע"י בשר ודם, אך בית המקדש השלישי שייבנה בב"א לא יחרב לעולם מכיון שהקב"ה בעצמו יבנה אותו ומעשי ידיו אינם בטלים. ולכן מאחר שנודע לנו ששני המקדשות נתמשכנו שניהם מחמת עוונותיהם של ישראל, המשיך וביאר את סיבת החורבן של שני בתי המקדש, שזהו משום ש"פָּשַׁד עַל פִּי מִשְׁפָּחָה" כלומר שאע"פ שנבנו ע"י גדולים בדורם כמשה, בכל זאת מכיון שסוף סוף נבנו ע"י בשר ודם נחרבו.

מאור עינים, לרבי מאיר ור' אגריה הכהן, גר"בא

וַתֵּלֶךְ כָּל עַבְדְּת מִשְׁפָּחָה אֶהְל מוֹעֵד וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכָל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֱת מֹשֶׁה בְּן עֲשׂוֹ (לס.לב)
 הקושי מבואר שאת שמאמר "וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" מדוע חזר וכפל "כָּן עֲשׂוּ"?

ונראה לבאר ע"פ המדרש (תנחומא פרשת נשא סי' י"ח) שבשעה שעשו בני ישראל את המשכן רמז הקב"ה למלאכים שיעשו גם הם משכן, ובעת שנעשה המשכן למטה הוקם משכן גם למעלה. ובהו יובן, שהטעם שסיים הכתוב "כָּן עֲשׂוּ" הוא משום שאינו מדבר על בני" שזה נאמר כבר לפני כן, אלא מדבר על המלאכים שיעשו גם הם באותה העת משכן לקב"ה למעלה.

מנחת יהודה, לרבי יהודה אבן דנאן, פאס (מרוקו)

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כָּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה יוֹמָת: לֹא תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מְשַׁבְּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: (לה.ב-ג.)
 צ"ב מדוע פירטה התורה דווקא את מלאכת הבערה יותר משאר המלאכות?

והנה כתב הטור (או"ח סי' ת"ב) "מוותר להתחיל במלאכה בע"ש סמוך לחשיכה, אף על פי שאינו יכול לגמרה מבעוד יום והיא נגמרת מאלה בשבת, כגון לתת צמר מבעוד יום לתוך היורה שאינה על גבי האש וטוחה בטיט ולהשאירה שם בשבת, אבל אם היתה על האש אסור שמה יחתה בגחלים". וכמו כן לעניין תבשילי שלא התבשל כל צרכו חוששים שמא יחתה בגחלים (סי' ת"ג). נמצינו למדים שכל מקום שיש אש יש לחוש שיבוא לחתות בגחלים ביום השבת ואסור לו להתחיל במלאכה זו מבעוד יום (או"ח" תקימו התנאים המובאים בהלכה ע"ש).

ומעתה זהו שאמר הכתוב "שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ" שכן אם אדם עשה מלאכתו בששת ימי המעשה והמשיכה מלאכתו לתוך השבת שרי כיון שמוקיים "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ" דהיינו שאינו עושה מאומה ביום השבת. אך במלאכת הבערה, אף הדין כן, שאינו רשאי להבעיר בע"ש שיתבער גם בתוך השבת, וזהו שסיים הכתוב "לֹא תִבְעְרוּ אֵשׁ", שפרט הכתוב מלאכה זו דווקא, שכן רק מלאכה זו אסורה גם באופן שהחלה מבעוד יום, כיון שחוששים שמא יבוא לחתות.

בית יעקב, לרבי יעקב הכהן טראב מסלתון, ראב"ד בירות, בשם היושב אהלים, לרבי אברהם ענתבי, ראב"ד חאלב.

שְׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ שַׁבְּתוֹן לַיהוָה כָּל הַעֲשֵׂה בּוֹ מְלָאכָה יוֹמָת (לה.ב.)
 יש לדקדק בכתוב "יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ" דהנה תיבת "לכם" משמע שעוסק בעניני הגוף כגון אכילה ושתיה וכדו', ומאידך תיבת "קדש" משמע שעוסק בענינים רוחניים כגון תלמוד תורה וכדו'? עוד קשה מדוע גבי עשיית מלאכה הוסיף תיבת "בו" והלא פשוט וברור שחזור על יום השבת?

הנה פסק מרן בשו"ע (או"ח סי' ס"א) "לעולם יסדר אדם שלחנו במוצאי שבת כדי ללוות את השבת, אפילו אינו צריך אלא למזית". וכתבו המפרשים שהטעם בזה, משום שהשבת תופס לילו עמו, היינו שהלילה (מוצ"ש) נמשך והולך אחר היום, וכדן הקודשים שלמרות שהקריבו ביום מ"מ נאכלים גם בלילה הסמוכה ליום. וכמואב בגמ' (חולין פג.) שגם הלילה נחשב כיום ההקריבה. וכל זה אינו אלא לעניין אכילה במוצ"ש, אך גבי איסור מלאכה במוצ"ש אין הלילה נמשך אחר היום.

ומעתה זהו שאמר הכתוב, "וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּךְ קַדְשׁ" ר"ל האכילה בשבת שנקראת "לכם" תהיה "קדש", דהיינו שתהיה כדן הקודשים שהלילה נמשך אחר היום ולכן צריך לעשות סעודה גם במוצ"ש. אבל לגבי איסור מלאכה כתוב כל העושה "בו" כלומר ביום השבת עצמו ולא במוצאי השבת.

צמח דוד לרבי יוסף דוד, אב"ד סלונקי (וינו).
 הובא בספר פקודת אלעזר, לרבי אליעזר הלוי בן טובי, וימא דנשמתא כ"ב אדר תרמ"ו

מכון "חכמי ספרד" - בראשות הרב משה פרץ שליט"א רב ק"ק "לב אליהו" וראש ישיבה לצעירים מצוינים נתיבות

אלפי ספרים של חכמינו הספרדים זיע"א לא הודפסו שוב זה מאות בשנים, וחלקם אף נותרו עדיין בכתבי יד ואין להם גואל עד שכמעט נשתכחה תורתם וחכמתם. בחסדי ה' המורבים הקמנו ספריה גדולה, יחידה מסוגה בעולם, המכילה יותר מ-3,000 ספרים עה"ת מחכמי ספרד, חלקם בכתבי יד נדירים.

וכעת אנו עמלים לברר מקחן של צדיקים ולהוציא לאור תעלומה, מאוצרות חידושיהם המיוחדים ומעשיהם המופלאים

בסדרת ספרים מורחבת על חמשה חומשי תורה, ועליו ליקוט יהודי מאוני וחכמי ספרד, תורה מפוראה אשר לא נראה כמותה!

זכותם של החכמים זיע"א תעמוד לכל התורמים והמסייעים שיצליחו בכל מועדי ידיהם בבריאיות ונחת, באריכות ימים ושנים, בטוב ובנעימים, אמן.

לתרומות והקדשת הגיליונות הבאים, לקבלת הגיליון בודאי, למשלוח חידושי תורה, עובדות, ספרים, תמונות ומסמכים ניתן ליצור קשר

רחוב הרב בצבאן ת.ד. 516 נתיבות. טל: 077-553-5280 פקס: 077-5535281 toratsfarad@gmail.com עמותת חכמת שלמה, בנק הפועלים 335481 סניף 556

100% חובת תרומה
נדריים
 כחה תרומים ויוב
 עכשיו אפשר לתרום לגיליון
 תורת החכמים
 בעמדות של
 "נדריים פלוס"